

Paur kute Ximoximā atāri pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne ajte Ximoximā pi'ôk no'ôk ne. Krīraxbê Rômakam ne me Paurbê ijê nhym mekbê ijê djàkam dja. Nâm amijamâro dja. Me kute bînmâ ami-jamâro dja. Ne kam krabê Ximoximā pi'ôk no'ôk ne. Jejukôt ne Paur Ximoxio kra. Nhym Ximoxi krîraxbê Epexukam djan memâ Metîndjwînh kabēn'â ujarênh dja. Nhym Paur mete bîn kutâ kum pi'ôk no'ôk ne kum,

—Arîm ityk 'yr. Arîm ne ba amijo râm ne ja. Gop arek memâ Metîndjwînh kabêno amirîto aku'ê. Ba ije amâ arênhja dja ga amû idjô'â memâ arê. Gora atyâx ne, ane. Ne ajte kum,

—Amrê Rôma'yr tén ipumû, ane. Nâm â Paur Ximoximâ ane. Paur kute kum týx jadjàr nhym Ximoxi týx ne katât kute memâ Metîndjwînh'â ujarênh ne kute memâ Metîndjwînh kabēn jarênhmâ. Nhym me 'êx ne kute amijo Jeju nhô me jao ba djwînhja ne me Metîndjwînh kabêna kupa'â ar memâ arênhba. Nhym bep Ximoxi gêdja katât memâ arê. Kadŷ ne Paur kum pi'ôk no'ôk ne ano.

1-2 Akmere Ximoxi, ba ibê Paur ne ba amâ pi'ôk no'ôk ne. Imâ akñ:nhkumrêx, akmere, ba kam ajo ikra. Ba ibê Paur, ibê Jeju Kritu nhô àpênh ne ba amâ pi'ôk no'ôk ne. Metîndjwînh ta ne imâ arêñ ijano, ije memâ arênhmâ ijano. Metîndjwînh ne arîm me bamâ kabêna pydjin arê, me bajé arîm amim Kritu Jeju markumrêxkam ne kute me bajó

tīnmā me bamā kabēn pydjin arē, gu me batīn rā'ā rā'āmā. Ba kam ô'ā memā arēnho tē.

Gê Metīndjwŷnh ajo djuw mex. Kritu Jeju gu banhō Bēnjadjwŷrmē Bāmbê Metīndjwŷnh ar ukaprīkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba. Gê arkum akaprī ne amā umar mex jarē, ga kam adjumar mex ne ar aba.

³ Ë, nā bām aman kam mā Metīndjwŷnhmā amikinh jarē. Metīndjwŷnh ta, kumā ne ba amikinh jarēn kum ajarē. Kumā ne ba idjapênh. Ije amikam ijaxwe 'õ mar kêt ne kum idjapênh iba. Me bakukāmāre ne ã Metīndjwŷnhmā àpênh ar bao ane ba kam badjwŷ ã kum idjapênh ar ibao ane.

⁴ Abenbê gu babikjêr kutā amyrkam ije amar rā'ā. Akamàtkammē a'urimē ba aman kam te ije apumūnh prâme. Dja ba apumūn kam arȳm ikînhkumrêx ne.

⁵ Ba ije prîne amar. Ga ne ga aje akabēno aben nhikjê kêt ne tu amim Jeju markumrêx ba arȳm ama. Akwatynh Roxdjimē anā Juniximē ne ar ã akajmâtā amim Jeju kamnhîxo ane. Ga kam gadjwŷ ar kôpdji'ā tu amikajmā'ā Jeju markumrêx. Ba kam arȳm amā ikator mex ne.

Tu kum me uma kêtma' ã karō.

⁶ Kam ne ba ije amā ikabēn jarênhmā. Aje amimar kadji ne ba akubyn amā arē. Ë, ije ajā aminhikra djirkam Metīndjwŷnh kute amā mȳjja rerja dja ga tu markumrêx ne ar o aban on ajte atȳx ne kum adjapênh tŷx ne. Tu amā me uma kêt ne memā Jeju jarē.

⁷ Djâm me batīn prâm ne ar babamā got Metīndjwŷnh me bawŷr ta Karō jano. Arkati, me batȳx ne ar baban bamā aben jabêñ baje

amipnênh ne ar babamā. Nām ã Metīndjwŷnh Karõ me bajo ane.

8 Kam dja ga apijàm kêt ne tu memã Jeju'ã ajarẽn ajte badjwŷ ikam apijàm kêt ne. Nã bãm Kritu'ã idjujarênh ny jarênho tẽ nhym me mekbê ijê djàkam imẽ. Kam dja ga ikam apijàm kêt ne. Nhym bep kati, dja ga tu atŷx ne memã Jeju'ã ajarẽ nhym me kum Jeju kurêkam kôt kum akurên akam ngryk ne ajo ajkê ga kam ikudjwa atokry. Kwârïk wânh râ'ã Metīndjwŷnh dja on amã tŷx jadjà, atokry katikôt amã tŷx jadjà ga kam atŷx ne ar aba.

9 Nà, Metīndjwŷnh ta, kute me bapytâr djwŷnh dja amã tŷx jadjà. Nām me bapytân amiwŷr me bajuw, me bamextire ne ar baba kadŷj ne amiwŷr me bajuw. Mã ne gu me nẽ nhym Metīndjwŷnh kôt me bapytâ? Djâm me bamex ne ar babakôt ne me bapytâ? Arkati, ta ne tu me bajã amim karõ, ukaprïkôt ne tu me bajã amim karõn kam amiwŷr me bajuwn me bapytâ. Me baje tu amim Kritu Jeju markumrêxkam me bapytâ. Amrêbê:, kute pyka nhipêx kêttri ne Metīndjwŷnh ukaprïkôt me bajã amim karõ, Jeju Kritu kute me bapytârmã ne amim me bajã karõ.

10 Amrêbê ne me bajã amim karõn kam ajbir me bamã o amirït. Kritu Jeju, me bapytâr djwŷnh arŷm me bawŷr tën bôx ne me bamã Metīndjwŷnh djukaprïo amirït. Arŷm ne bôx ne me bamã me batyko apêx gu me tu batïnkumrêx, me batyk nhipukri batïn râ'ã:n amû ijukri batyk këtkumrêx ne. Be, Metīndjwŷnh ukaprïja pumû. Nhym me Jeju'ã gwaj badjujarênh nykôt arŷm kuma.

11 Kam ne Metīndjwŷnh ijano. Kum idjâpênh ne

me kunīmā kàj bê Jeju'ã idjujarēnhmā ijano ba tẽ. Ije me kunīmā kukrādjà ny jarēnh nhym me kute marmā. Kadgy ne ijano ba tẽ.

¹² Nã bãm tẽn memã arẽ nhym me kam ijo ajkẽ. Jeju'ã idjujarēhkôt ijo ajkẽ ba itokry. Djã nã bãm kam ipijàm? Arkati, arȳm ne ba tu amim Jeju kamnhīxkumrẽx ne kam arȳm prīne amim àtari. Gêdja prīne ije Jejumā amikangakam prīne ijo djuw mex ne ijāno dja. Ne ijāno ãm rã'ã: nhym õ akati arȳm 'yr bôx nhym akubyn me bawyr bôx. Tãm ne ba mar tŷx ne amijã kamnhīx ne.

¹³ Gora ije amã katât ikabẽn jarēnhja amijamakkrekam anhôn 'ãno djan ikôpdji'ã kôt ar amijo aba. Ne aje arȳm amikajmã'ã Kritu Jeju marja 'ãno djan kôt tu amã me kunī jabê ne.

¹⁴ Ë, Metñdjwŷnh kute katât memã kabẽn jarēnhja ga aje kôt ar amijo abaja gora mã kôt ar amijo aba rã'ã. Nhym Metñdjwŷnh Karõ kute me bakam krïja dja ajo tŷx ga kam kôt ar amijo aba.

¹⁵ Pykabê Adjijkam me kunī ne me ikangan mõ, me umaje mõ ga arȳm ama. Nhym Pijerumẽ Emodjedjwŷ mekôt ikanga.

¹⁶ Nhym bep ate ne Nexipôr. Tãm ne imã kînh jadjàr mexkumrẽx. Ne ajte imã kînh jadjà. Nãm imã kînh jangjênh krâptí ne. Me kute ibê ijékam pijàm kêt ne. Kum me uma kêt ne. Gê pãnh Bênjadjwŷr Jeju kum kaprî. Kum Nexipôrmẽ ûbikwa kunī ar kaprî.

¹⁷ Nãm krîraxbê Rômakam ajbir bôx ne prîne ijabej. Ijabej tẽn ijabej tẽn ijabej tẽn kam imã kato.

¹⁸ Amrēbê krīraxbê Epexukamdjwŷ ikôt àpênhja ga arȳm aje mar mex. Nãm apŷnh mȳjja kup  n o ikôt kangō. G   B  njadjw  r Jeju kum kapr  , B  njadjw  r akubyn b  xkam kum kapr  . T  m ne ja.

2

Ãm t  x ne rerek k  tm   kute ar  nh.

¹ Be, akmere Ximoxi, gora at  x. Kritu Jeju ta ukapr  k  t dja ajo djuw mex ne ajo t  x ga kam at  x ne ar aba.

²   , gop ikab  n ma. Ba ije me ip  kri mem   ikab  n jar  nh nhym me kr  pt   kute mar ga gadjw   aje marja t  m dja ga amidj  '   me kw  ym   ar  . Me mr  mri kab  nkumr  xm   dja ga ar  . Me kute amim Jeju mar '  no   mm  bit dja ga ar   nhym kam me ak  pdji'   am   aben nhijuk'   mem   ar  nho t  .

³   , me kr  kamng  nhreja pum  n me'   amijakre. Dja ga ab   kr  kamng  nh pr  b  te atokryn m   Kritu Jejuk  t ajkam  .

⁴   , me kr  kamng  nhre ba kut   kute amijangri t  x ne kute tu mȳjja mar k  t ne m  m mr  nhbit kute marja pum  . Jabit ne me kute mar ne ba. Me kute atem   mȳjja kajgo mar k  t ne tu ba, me    b  njadjw  r kute mem   kab  n mex jar  nh ne mekam k  nh kadjy. Gadjw   dja ga    amijo anh  r ar o aban anh   B  njadjw  r Jeju Kritu kab  nk  t amr  nhbit aje mar nhym k  t kute apum  nh ne akam k  nh kadjy.

⁵   , dja ga me kute aben rerdjw   pum  n me'   amijakre. Gadjw   dja ga    anen Kritu Jeju kukr  dj  k  tbit ar amijo aba. Me kute aben rerkam dja me mr  nh t  x'   pydjin me bakukr  dj   t  mk  t

me kure. Nhym kam me kumābit kīnh djà ngā. Be, gadjwȳ dja ga ã anen Kritu Jeju kukrādjākōtbit ar amijo aban kam kàjkwamā 'yr bôx.

6 Ŝ, dja ga ajte me õ pur djwȳnh kam àpênh rax pumūn me'ã amijakre. Nãm me õ pur djwȳnh amim pur jadjuwn arȳm kam djwȳ kre nhym arȳm abatânh ne. Nhym me õ pur djwȳnh kumrëx kam djwȳ krēn arȳm kīnh ne. Dja ga 'ã amijakren adjâpênh rax ne. Nhym kam Metîndjwȳnh amã o pãnh ne.

7 Ŝ, dja ga ikabēnja mar ar o aba. Nhym kam tûmrâm dja Bênjadjwŷr djwȳnh arȳm ano bô ga kam arȳm mÿjja kunî ma.

8 Ŝ, Jeju Kritu dja ga omû. Bênjadjwŷr raxbê Dawi tàmdjwȳ 'õ. Ga tyk ne akubyn tîn ne katorja pumû. Kukrâdjâ ny'ã ne ba ar idjujarênh ibaja,

9 Jeju kukrâdjâ ny'ã ar idjujarênh ibakôt ne me kum ikurêñ ijo ajkê ba itokry ga me kute idjuwpreja pumû. Nãm me ijo ijaxwen idjuwpre ba nõ. Ŝ, djâ nãm me idjuwpren o mebê Metîndjwȳnh kabênbê aptâ? Kati, dja me 'ã ujarênh têm rã'ã ne amû abendjô'ã pyka kunikôt abenmã arê.

10 Kam ne ba te itokry Metîndjwȳnh 'ãno djan tu ate ikrâ. Mÿj kadŷ? Bir, Metîndjwȳnh nhõ me ja kadŷ, Metîndjwȳnh kute amijo me utârja kadŷ. Me jadwjy Kritu Jeju kute me utâr nhym me kôt õ kàjkwa mextirekam ar ba rã'ã: rã'ãmã. Õ kàjkwa mextire, kam mÿjja punu kêt, prîne mexo kute pykabê mÿjja ja jakrenh, õ kàjkwa mextire jakam me ar ba rã'ã rã'ãmã. Kam ne ba te itokryja. Me jadwjy kute amim Jeju mar nhym kute me utârmã.

11 Mrämri ne me abenmã,

—Dja gu me Jejukôt batyk jabej kôt ajte batīn.

¹² —Dja me te me bajo ajkē gu me te batokryn mā Jeju 'āno djan kam pānh batyk nhijukri akubyn batīn ne babēnjadjwyr ne ar meo baba.

—Dja gu me amikatin jām Jejubē bakrā nhym ad-jwÿnhdjwÿ me babē amikatin jām me babē krā.

¹³ —Dja gu me amrēbē baje amijo Jeju pytārkam me krāptijakôt bajaxwe nhym kam Jeju dja me bamar rā'ā ne. Me ba dja gu me amibē kanga nhym bep ta gēdja me bamar rā'ā ne, me bakanga kêt ne. Mÿkam? Bir, ta ne kabēnkumrēx. Kabēn pydji ne me bakadjy arē. Gēdja atemā ajte amibē kabēn 'ō jarēnh kêt ne. Kam dja amibē me bakanga kêt ne.

Ê, mrāmri ne me ā abenmā kabēnwā jarēnh ane.

Kute memā Metīndjwÿnh kabēn jarēnhmā.

¹⁴ Wānh dja ga ajte akubyn memā tām jarē gē me ajte kuma. Ne ajte memā kum,

—Ê, kwārīk wānh me akabēn kukrādjà mȳr jabej abenmā adjākrē kêt ne akabēno aben japanh kêt, ane. Dja ga memā wā jarē, kàj bē memā akabēn jarē. Metīndjwÿnh kute akabēn mar ne akôt kabēnkam memā akabēn jarē gē me kuma. Djā nām me ari abenā atom bakam mex got? Kati, nām me mÿjja man nhÿnh kabēn ja'ō mȳr jabej ajmān ar abeno bikēnh o ba.

¹⁵ Ê, gora Metīndjwÿnhmā adjàpênhkam atÿx. Prīne katàt Metīndjwÿnh kabēn'ā memā adjujarēnh ar aban memā arē. Metīndjwÿnh kabēn ne katàt.

Kam dja ga katàt memã 'ã ajarẽ. Metindjwýnh akam kinh ne kute amã,

—Amexkumrêx. Ba akam ikinhkumrêx, anhýr kadŷ. Kadŷ dja ga adjapênhkam atŷx ne kam amikam apijâm kêt ne.

¹⁶ Kwârïk wânh me kabën kajgo kwârïk wânh nõ. Me kabëno kute aben japanh kwârïk wânh nõ. Rûm kum akàx. Wâ, me kabën wâo dja me Metindjwýnhbê amiptar mex ne. Kubê o amiptaro mõn o mõn i kubê o amiptar mex ne arým o amipunu mex ne.

¹⁷ Me kabën punu wâ kute wajre pyràk. Ga wajre kute amû me i kuro baja pumû. Nhym me ujarênh punuja ã prîne meo bikênhô ane. Me ja 'õ nhidjibê ne Imene. 'Ödjwý ne Pireto.

¹⁸ Näm ar amibê Metindjwýnh kabën kanga, Metindjwýnh kute katàt memã kabën jarênh ja kangan kabën punuo amû Jeju nêje meo akêxo têñ memã kum,

—Arým apêx. Arým Metindjwýnh kute akubyn meo tîn djà arým apêx, ane. Näm ã ar memã 'êxo anen me kwyo ajkê, me kute amim Jeju mar kwyo ajkê.

¹⁹ Nhym bep ate ne Metindjwýnh kabën. Metindjwýnh kabën ne mrämri kabënkumrêx. Kute kën pyràk, kën nhýr týxja pyràk. Näm me te kute kën nhikô 'yrmä. Näm ã Metindjwýnh kabëndjwý ane nhym me te kute kabën nhikô'yrmä. Nhym Metindjwýnh kabën ne memã kum,

—Bênjadjwýr djwýnh ne ta õ me ja prîne arým me àtari ne prîne arým mekam ama, ane. Ne ajte,

—Gora gê me kute “Ije Bênjadjwýr Jeju mar” anhýrja me on mýjja punu kanga, ane. Näm ã

Metīndjwŷnh kabēn'ã pi'ôk no'ôk ane. Nhŷnh ne me'õ ne kute kabēn nhikô'yrmā.

20 Ê, me'õ bēnjadjwŷr nhürkwâkam ne ngônh apŷnh kute abeno djâri kumex. Kwŷ ne adjênh nhym bep kwŷ ne kajgo. Mexja ne kēn karŷro ipêx ne kwŷ kryt jakao ipêx. Nhym bep kajgoja ne ngôkraxm  ngyo ipêx. T m ne m jja kajgo kadjy. Nhym bep mexja ne m jja mex kadjybit.

21 Nhym me pr ne ngônh ku'õ nhym kam akan kam mexkumr x, m jja mexkumr x kadjybit ku' . Be, gu me badjwŷ ngônh'  amijakren pr ne ami-jaxwe, m jja punu kangan kam bamexkumr x, m jja mex kadjybit bamextire. Nhym kam me banh  B njadjwŷr dja ar m amim me bapumjuw, kum me badj p nh kadjybit amim me bapumjuw. Gu me kam apŷnh badj p nh djâri badj p nho baku' .

22 N m me abat nh nyre kum m jja punu pr mkumr x. R m kum ak x ne kub  amipt . G  ar k w nh me kute m jja punuo baw  ar k w nh mem  n . Nhym bep kati, ga dja ga kat t amr nh'  anopdji. Kat t amr nh ne aje amim Jeju kamnh xb  ar aban am  me ab n mekam angryk k t ne adjumar mex ne ar aba, be, m jja ja dja ga ' no djan '  anopdji ne. Kam g dja ga   amijo anh ro t . Me jam  ro'    amijo anh ro t . Me  kre kadjw nhb  axwe'  n r k t ne kute Met ndjw nhm  amijo  'w rjam  ro'  dja ga   amijo anh r o t . Nhym ar k w nh m jja punuw  w m n .

23 Kw r k w nh me kute aben  atomw  kw r k w m n . T m ne kajgokumr x. T m g dja w m n .

Djām kôt mete mŷjja mar got. Kôt ne me kum aben kurêñ kam aben japrŷn abenmā àkrê.

24 Bep kati, ga abê Bēnadjwŷr djwŷnh nhõ àpênhkam kwârîk wânh akabêno me apanh kêt. Bēnadjwŷr nhõ àpênh ne me me kunîkam ukaprîne prîne memâ Metîndjwŷnh kabêñ'â ujarênh mex ne, ngryk kêt ne memâ 'â ajarê. Nâm â Bēnadjwŷr nhõ àpênh â meo ane.

25 Abê Bēnadjwŷr nhõ àpênhkam dja ga â o anen kam akrânmâ akurê djwŷnhmâ akabêne tu kum akabêne mex jarê. Birâm Metîndjwŷnh dja amikadŷ me ja ngrék nhym me arŷm amikam ajkam aman wânh axwemâ iren 'yr amijo akêx ne arŷm Metîndjwŷnh kute katât memâ kabêne arŷm kum kato.

26 Arŷm Metîndjwŷnh kute katât memâ kabêne jarênh ja man arŷm amim kato. Xatanaj ne me ja pa 'amŷn amiwŷr meo mõn ar meo ba nhym me kam ar kum àpênh ba. Birâm Metîndjwŷnh dja amikadŷ akabêno me ngrék nhym me arŷm amim katon Xatanaj kangan kubê amiptân arŷm jâm Jejou amijakre. Kadŷ ne ba amâ, —Akrânmâ memâ akabêne jarê, ane.

3

Pyka kute o ino rer 'yr me axwe raxmâ kute arênh.

Xim k 4.1; Djuda 18

1 Ë, prîne ikabêne ma. Adjŷm, dja ï me umar punu djà kato. Pyka kute o ino rer 'yrkam dja ï me umar punu djà kato. Mŷkam dja me umar punu? Bir, me axwe raxkam. Ije, mâ ne me kukràdjà kute?

Je kum dja ï me apŷnh amijo ba.

2 Dja me õdjìn kam amidjwìnhbit man memã mìjjia nhõr këtkumrëx. Dja me kum nêkrêxmë pi'òk kaprìbit prãmkumrëx. Dja me amiraxbito amra. Dja me õkre kadjwìnhbê amim,

—Ba ne ba imexmë iraxo me akrenh mex ne, ane. Dja me ar me ūno ba. Dja me nãmë bãm kabën mar këtkumrëx. Dja Metïndjwình kute memã mìjjia nhõrja kuní kubê kïnh no kati. Dja me Metïndjwìnhbê amiptàr mex ne.

3 Dja me kum aben kïnh këtkumrëx. Dja me ukaprì këtkumrëx ne kum aben kurêkumrëx. Dja me aben kà mex jarë. Dja me amipnê ar ba kêt ne tu arïk ar ba. Dja me àkrêkumrëx. Dja me kum mìjjia punubit kïnh ne kam kum mìjjia mex kurêkumrëx.

4 Dja me kurê djwìnhmã õbikwa kanga. Dja me amakkre kêt. Dja me arïk ta amijä bënjadjwìr rënh ar o ba. Dja me amidjwìnhbit o kïnh ne kum Metïndjwình kïnh këtkumrëx.

5 Dja me 'êx ne mekôt Metïndjwìnhmã ngrero krî. Ajkwakambit ne kute Jeju mar. Nhym bep kati, amikadjwìnhbê kute amikam Jeju mar kêt ne kute uma mar këtkumrëx. Ë, kwärïk wãnh me ja kôt amrãnh kêt ne rûm memã akre rax.

6-7 Ë, me arïk baja ne me kwì me nire'yr wangij ne atemã memã kabën jarë. Me nire ja ne me no kêt ne axwebit ma ne kum mìjjia punubit prãmkumrëx ne arïk mìjjia punu jabej mrâ. Te kute mìjjia marmã ne Metïndjwình katât kabënja mar këtkumrëx. Be, me nire punu jamã ne me atemã kabën jarë nhym me prîne me kabën man kôt ar amijo ba.

8 Me ja, me kute Metīndjwŷnh kupa'ã memã 'ã ujarẽnhja ne me kute mŷjja punubit mar. Djãm me kute amim Jeju mar got. Arkati, nãm me kum Metīndjwŷnh katât kabënja kurêkumrẽx ne kam me kute Môjdjê kurê djwŷnh pyràk. Me kute me bakukãmãrebê Môjdjê kurê djwŷnh ja pyràk. Ar idjibê ne Djanimë Djãmbri ar. Ar tãm ne ar kabëno Môjdjê japanho ba. Nhym me kute Metīndjwŷnh kupa'ã memã 'ã ujarẽnhjadjwŷ ã kabëno Metīndjwŷnh kabën katâtja japanho ane, ne Metīndjwŷnh kabëno mŷjja kajgo ar o ba.

9 Bep kati, dja me punuja amijo mrãnh 'ijabjê kêt nhym me memã apôx, me axwemë me bibãnhmë me arîk bajamã apôx. Me kute Djanimë Djãmbri arkum katorja pyràk. Dja ã me memã apôxo ane nhym me kunî me axwe kôt me omû.

Metīndjwŷnh kabën jarẽnh'ã ukanga kêtma kute arênh.

10 Nhym bep ga ne ga arŷm iman ikôt ar amijo aba. Ije memã Metīndjwŷnh kabëno amirît ne ije kôt ar amijo iba ne ije Metīndjwŷnho amiptar kadŷ idjapênho ije amirît ga arŷm kôt prîne ipumûn arŷm prîne idjâtari. Ije amikajmâtä Jeju mar ne 'ã ingrâ tŷx ne akrânmã ije meo iba ne imã me abê ne ije Jeju 'ãno idjäm ne ije kanga kêt ga arŷm kôt ipumû.

11 Me kute ijo bikênh ga ga arŷm itokrykôt ipumû. Krîraxbê Äxikimë krîrax 'ôbê Ikônimë krîrax 'ôbê Rixamë kam me kute ijo bikênhkôt ga arŷm ga ipumû. Nãm me prîne ijo ajkë ba itokry: ne. Nhym bep Bñadjwjyr Jeju ne mŷjja kunîbê ipytà.

12 Bir be, mrāmri ne me kute Kritu Jejukôt amijo ban katàt mrānh prāmjia mrāmri dja me kàtäm arȳm me jao ajkē.

13 Ě, me axwemē me 'êxnhīmē gēdja me ī punu raxo mōr purokam ī punu rax mex ne. Dja me memā 'ēx ne me noo akno nhym me kam amipānh me jamā 'ēx ne me noo biknor mex ne.

14 Nhym bep ga. Ga dja ga mā kôt amijo aba. Ar ije amā Metīndjwŷnh kabēn jarēnh ga arȳm ga prīne aje amim mar dja ga arek 'āno djan kôt ar amijo aba. Ar ba ar ije amā arēnhja ga arȳm ar ipumū.

15 Aprīrekam ga arȳm Metīndjwŷnh kabēn maro tē. Maro tēn o atēm rā'ān arȳm ajabatānh ne arȳm prīne ama. Metīndjwŷnh kabēn mexkumrēx kute ano bōnh ga arȳm aje tu amikajmātā Kritu Jeju markumrēx nhym arȳm kute apytārja tām ne ga arȳm prīne o tēn arȳm prīne ama.

16 Be, Metīndjwŷnh ne me bakukāmāremā arē nhym me kabēn'ā pi'ōk no'ōk ne, kôt pi'ōk no'ōk ne. Pi'ōk no'ōkja kunī ne kubē me banhō Metīndjwŷnh kabēnja. Mȳj kadŷj ne Metīndjwŷnh kabēnja? Bir, kute katàt memā Metīndjwŷnh kukràdjà jarēnh kadŷj, kute me axwe nēje me akre kadŷj, kôt me kute amū aminhijuk'ā amidjar kadŷj, kute katàt me krā pymjŷr nhym me kute katàt mrānho amū amikamēnho mōr kadŷj. Be, kadŷj ne Metīndjwŷnh kabēnja.

17 Nà, Metīndjwŷnh ta kabēno dja prīne ō àpēnho tŷx ne, prīne o mex gē me kum apŷnh mȳjja mex djàribit kīnh ne ar o ba. Be, dja ã Metīndjwŷnh Kabēno meo ane.

4

¹ Ě, Kritu Jeju dja akubyn me bawyr bôx ne ar me bajo ba, umao ar me bajo ba. Dja bôx ne me kunî jaxwekam memâ pânh jarë, me tînmë me tykmë me axwekam memâ pânh jarë. Kam ne ba Jeju Kritu kabenkôt, Metîndjwînh kabenkôt amâ ikabën jarë. Ne amâ,

—Ě, gora memâ Metîndjwînh kabën jarë.

² Gora prîne memâ Metîndjwînh kabën kôt kaj bê memâ arë gê me kuma. Gora 'ano dja. Dja me kute mar prâm jabej ga memâ arë. Nhym bep djäm me kute mar prâm kêt jabej ga kam ga mä akubyn mekmâ arë.

Gora Metîndjwînh kabeno me ngrêk. Dja me'õ kute Metîndjwînh mar kêt jabej ga kum Metîndjwînh kabën jarë gê Metîndjwînh kute katât kabën jadjwîrkôt amim kuman 'yr amijo akëx.

Gora me axwe nêje me akre. Dja me axwe jabej ga memâ akabën 'õ jarë gê me axwe kêt.

Gora memâ tÿx jadjà. Dja me'õ kute Jeju mar rerek jabej ga kum tÿx jadjà gê 'ã ngrà tÿx.

Dja ga 'ã me 'ano adjâmo anen kanga kêt mex ne akrânmañ memâ Metîndjwînh kabën'ã ajarë.

³ Dja ï me kute memâ mÿjja kupa'ã arënh djwînh bôx ne kam Metîndjwînh kupa'ã ar memâ arënho ba. Nhym mä me mÿjja punu mar prâm ne. Nhym te Jeju nhô me jao ba djwînh te katât memâ arë nhym me mar prâm kêtumrëx ne. Ne kam me kute kupa'ã memâ arënho bajabit ma ne amim me punubito atom nhym me kumex ne kam atemâ memâ kabën punu jarë. Me kute me kabën punu mar prâm kam ne me me kabën punubit ma.

4 Nām me Metīndjwŷnh kute katàt kabēn jarēnhja mar prām kêtkumrêx ne jām kubê krā. Ne kam me tūmre'ā ujarēnh kajgobit mar prām ne.

5 Nhym bep ga. Ga dja ga mŷjja kunïkam ano tŷx ne katât o tē. Djām me te ajo ajkē ga tu ate akrān ar amijo aba rā'ān mā kam amirît ne. Gora adjâpênh 'āno dja. Mŷj adjâpênh gêdja ga 'āno dja? Ije kum me kute Jeju mar kêtjamā kukrâdjâ ny'ā adjujarênh gêdja ga 'āno dja. Dja ga mā kam apê, prîne memâ Metīndjwŷnh kabēno amirît ne katât memâ mŷjja jarênh mexkumrêx.

6 Ě, arȳm me kute ibñ 'ȳr. Arȳm itêm 'ȳr. Arȳm ne itêm djâ ijo râm ne jao tē. Ityk'ā, me kute ijo Metīndjwŷnh nhō mry ne ibñ ba ityk'ā ne ba arȳm itêm 'ȳr jarē. Arȳm ne ba amikam kô krâñ mexo tēn kam amâ itêm djâ jarē. Arȳm ne ityk djâ ijo râm ne jao tē.

7 Nā bām Jejumâ idjâpênho mrâmri ne me kute me prôt tŷxmâ mŷjja janhôr nhym me kumrêx 'ȳr mrânh ne bôx ne kute amŷnhja pyràk. Nā bām ā amikam itŷxo anen Jejumâ idjâpênhkôt ajbit ma. Nā bām ā Jejumâ idjâpênh anen kam arȳm o ino rer djâ'ȳr arȳm ibôx tē. Nā bām ā 'itŷx anen amijo tēn aminhinomâ amimēn arȳm itêmmâ. Nā bām ije Jeju kanga kêt ne katât memâ mŷjja jarēn arȳm itêmmâ.

8 Nhym kam B  njadjw  r Jeju kute katât memâ o p  nh djwŷnhja t  m dja imâ o p  nh. Dja katât imâ o p  nh mextire. Arȳm ne ikut  p kudji. Dja imâ,

—Akmere, amr   t  n amim aby. Ba arȳm amâ ajaxwe k  t jar   ga arȳm imâ amexkumrêx. Ne kam on amim aby, ane. Kute memâ o p  nh nh   akatikam dja imâ kung  . Dj  m bajbit dja imâ

kungā? Kati, me kute kam amakja, me kum kīnhja kunīmā gēdja kungā, me kunīmā o pānh ne.

Kurê djwŷnh amiwŷr o bôx nhym ate kuka kônh dja.

⁹ Akmere, gora amrē amibêx ne on iwŷr bôx.

¹⁰ Nhym Demaj. Demaj ne kum me kàtäm kukràdjà punujabit kīnh, me kute Metīndjwŷnho kurê djwŷnh kukràdjà punu jabit ne kum kīnh ne ar o ban arŷm ikangan imā iren mā tē, pykabê Texarônika'yr tē. Nhym Krexëxi arŷm pykabê Garaxa'yr tē. Nhym Xitu pykabê Damaxa'yr tē.

¹¹ Rukabit ne ikuri dja. Maku dja ga aprôn amrē iwŷr o tē. Nâm ikôt àpênh mexkumrêx. Tâm gêdja ga amrē o tē.

¹² Xikiku ne ba pykabê Epexu'yr ano.

¹³ Ë, iwŷr atêmкам dja ga amrē imā inhinôkà rytiwão tē. Wânh ne ba gu bakamybê Kapukam kum inhire, krîraxbê Krôwadjikam ne ba kum inhire. Gora amrē imā o tē. Pi'ôk no'ôk ngriwämë no'ôk raxwämë amrē imā o tē. Pi'ôk no'ôktiwä ne ba imā kînhî. Gora aman amrē imā abyn o tē.

¹⁴ Ë, Arexâri kute ngônh nhipêx djwŷnhja ne prîne ijo ajkê. Metîndjwŷnh ta dja kum axweo pânh.

¹⁵ Gadjwŷ dja ga aminêje tâwã pumû. Nâm kabêno ar ijapa ne. Nâm kabêno ar ijapa: ba te kum ikab n mex jar  ne te akre nhym m  kabêno ar ijapan kam prîne kabêno ijo ajk . Kam ne ba am ,

—Gora aminêje tâwã pumû, ane. Kam ne ba am  ane.

¹⁶ Me kute amiwŷr ijo bôx kutewakam nh nh ne inh bikwa '  ikuri dja? Me kute amiwŷr ijo bôx

ne we ijaxwe jabej ikukjēro ūr kutewakam? Ba we ijaxweo ije amiptar kadju nàràm me kute bit ibñmā amiwyr ijo bôx ne we ijaxwe jabej ikukjēro nhŷ. Nhym nhŷnh ne inhōbikwa 'ō ikuri dja? Kati, nâm ar kunī ikangan mā prôt ne, mā ipymaje prôt ne. Gora gê inhōbikwa ipymaje prôtwā gora gê Metñndjwŷnh arkum o pânh kêt ne arkam ujakrânh no kati, arkam ukapri.

17 Nà, me ne me ipymaje prôt ne. Nhym bep kati, Bñnjadjwŷr ne ikôt djan imâ tŷx jadjâ ba tu kanàrrâm kâj bê memâ Metñndjwŷnh jarê, prîne kunî'â ajarê nhym me bajtem kunî arŷm kuma. Djâm me kute ikukjérkam uma ngri got. Nâm me kubê rop prâbê uma:kumrêx. Nhym bep Metñndjwŷnhbit ne mebê ipytâ.

18 Nhŷnh ne myjja punu 'ō ne kute ijo bikënhmâ? Kati, Metñndjwŷnh ta gêdja inéje jâm myjja punu dji. Metñndjwŷnh ta ne kute ipytâr ta gêdja ipytân ijo t n ū pykakam ijo bôx, m r dj mâ ijo bôx ba kam k t imexkumrêx ne ar iba. Gora gê me kunî Metñndjwŷnhmâ k jmâ rax jarê. Me kunî dja me k jmâ kum rax jar nho t . O t m r 'â r 'â r 'â ne. Gora gê me mr mri o anh ro t .

19 Dja ga Prixiram  Akwire arkum ijar , ne ajte Nexip rm  pr m  kram  arkum ijar , ar kup nh  arkum ijar .

20  , Eraxu ne kr rAXB  K ritukam arek dja. Nhym Kr pimu kanë, pykab  Miretukam kanë ba kam kum inh ren amr  t .

Amr  amib x ne na t m djw nhr m iw r bôx.

21 Juburm  Prud xim  Rinum  Kra dj m  me kute Jejuk t abeno kam  kun  ne me w m am  amijar .

22 Gê Bēnjadjwȳr Jeju pr̄ne ajo ba nhym
Met̄ndjwȳnhdjwȳ ukapr̄köt pr̄ne me akun̄o djuw
mex. Tã ne ja.

Metīndjwŷnh Kute Memã Kabẽn Ny Jarẽnh New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayapó

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kayapó [txu], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayapó

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

385317df-3c6a-53ac-81db-0815750ed560